

City Living
Living City

Byplanbiennalen side 2

Strukturreformen

Forventningens glæde... side 3

"Planer er gode, men planlægning er endnu bedre."

Hvad er en robust plan? Side 6

Teatret er omdrejningspunkt i samarbejde om byfornyelsesprojekt

Taastrupgaard og erhvervslivet med i Kulturring side 10

Hvordan bekæmper man ghettoiseringstendenser?

Regeringens strategi side 12

Mød Byplanlaboratoriets nye direktør side 13

Redaktion
Freddy Avnby (ansv.)
Annette Thierry

Redaktionsadresse
Dansk Byplanlaboratorium
Nørregade 36
1165 København K
Tlf.: 33 13 72 81
Fax: 33 14 34 35
Mail: db@byplanlab.dk

Annoncer
Annette Thierry
at@byplanlab.dk

Forside:
Angkor Wat, Cambodia
Bevægelse i byen:
Foto: Torben Petersen
Skovparken Kolding:
Foto: Claus Bech-Danielsen
Biennale-logo

Layout
Ziggy Fugmann
Arkitektens Forlag

Repro + tryk
Arco Grafisk A/
Oplag: 4000

ISSN
1602-9038

Byplannyt udkommer i år med fem numre

Signerede artikler står for forfatterens regning, usignerede for den ansvarshavende redaktørs regning

BYPLANNYT nr. 2 / 2005 (3. årgang)

Byplanprisen 2005

Hermed indkaldes forslag til Byplanprisen 2005. Byplanprisen uddeles hvert år til en kommune, et amt eller en organisation, som har gjort en særlig indsats for at fremme gode og smukke bymiljøer og landskaber. Byplanprisen uddeles til planlægning, som er udtryk for nytænkning og som samtidig dyrker og videreudvikler landskabets og byens egenart og identitet. Temaet er frit, hovedsagen er, at planlægningen er udtryk for udvikling. Byplanprisen kan f.eks. gives til særlige initiativer, som inddrager forskellige parter på en ny og inspirerende måde. Byplanprisen kan også gives til projekter, som inddrager nye temaer i den traditionelle planlægning. Ud over konkrete afgrænsede projekter kan Byplanprisen uddeles til planlægning, som har et mere strategisk sigte.

Hvem kan indstille?

Forslag kan indstilles af planmyndigheden selv eller af foreninger, organisationer eller privatpersoner. De detaljerede regler om Byplanprisen kan ses på www.byplanlab.dk/bylab/pris.htm.

Juryen

Juryen består af 5 medlemmer udpeget af Danske Arkitekters Landsforbund, Dansk Byplanlaboratorium og Foreningen af Byplanlæggere.

Hvordan og hvornår?

Forslag til Byplanprisen indsendes ved at udfylde og indsende et skema med nogle få basisoplysninger, eventuelt suppleret med forskellige bilag efter behov. Skemaet kan downloades fra www.byplanlab.dk/bylab/pris.htm eller rekvireres på telefon 3313 7281. Senest tirsdag den 2. august 2005 kl. 12.00 skal forslagene være Dansk Byplanlaboratorium i hænde på adressen Nørregade 36, 1165 København K. Elektronisk fremsendelse af forslag accepteres.

City Living Living City

Den 6. Europæiske Byplanbiennale 2005
international conference den 9., 10. og 11. juni
i København på Arkitektskolen

**Hvordan gør vi de europæiske
byer mere levende og attraktive?**

Husk tilmelding senest 1. maj
program og tilmelding: www.cityliving-livingcity.org

LEDER

NYE PLANER

Så fik vi et nyt Danmarkskort. De nye regions- og kommunegrænser ligger (næsten) fast, og i mange kommuner og amter er sammenlægningen allerede en vigtig del af hverdagen. Man fristes til at sige, at ”godt begyndt er halvt fuldenndt”. Men det vil nok være at tage munden for fuld. Vi står over for en meget stor opgave i de kommende år, også på planområdet.

Fremtidens plansystem bliver næppe mere enkelt end det nuværende. På trods af gode intentioner om forenkling er planloven, efter forslaget, blevet meget kompleks. Man forsøger at tilgodese mange forskellige hensyn på én gang: decentralisering af kompetence til kommunerne, sikring af natur- og miljøinteresser, koordinering af Hovedstadsområdet planlægning gennem øget kompetence til staten, samt udvikling af en ny plantype i regionerne.

Den største, umiddelbare opgave består i at samtænke de mange forskellige kulturer, der findes i de nuværende amter og kommuner. Gensidig respekt for faglige kompetencer og en tidlig dialog er en forudsætning for, at det kan lykkes. Heldigvis er der gode eksempler rundt omkring i landet. Nogle kommuner er allerede langt, bl.a. med at formulere visioner. De nuværende planstrategier samtænkes, og der udvikles fælles mål. De første erfaringer viser, at både de strategiske udviklingsmål og de nære diskussioner om lokalt demokrati er på dagsordenen.

Kravene til aktørerne er store, hvis opgaven skal lykkes på så få år. Det kræver:

- at *staten* koordinerer statslige sektorinteresser og udmelder kravene til kommunernes og regionernes planlægning tidligt i forløbet
- at *regionerne* i de regionale udviklingsplaner finder den svære balance mellem at opstille udviklingsstrategier og samtidig overlade arealplanlægningen til kommunerne
- at *kommunerne* spiller positivt med i de regionale udviklingsplaner, og løfter den store opgave det er at udarbejde nye samlende kommuneplaner, der på én gang sikrer balancen mellem effektivitet og nærdemokrati og mellem vækst og beskyttelse af natur og miljø.

Der er mange snublesten på vejen, men vi har også en chance for at få sat planlægningen på dagsordenen. Byplanlaboratoriet vil være med til at sikre, at beslutningerne bliver taget på det bedst mulige grundlag. De næste år bliver essentielle! De beslutninger, der træffes i dag, vil kunne aflæses i vores byer og landskaber i mange år fremover.

FORVENTNINGENS GLÆDE...

Når strukturreformen sættes i værk, forsvinder næsten alle de små kommuner. Med dem forsvinder måske også en planlægningskultur på godt og ondt. Niels Helberg har talt med planlæggere i 4 mindre kommuner om deres forventninger og bekymringer

I den lille kommune kan man overskue helheden, og der er ikke langt til politikere og borgere. Til gengæld kan man som ene planlægger i kommunen ofte savne et fagligt miljø, som man kan støtte sig til og blive udfordret af.

Nogenlunde sådan lyder konklusionen, hvis man spørger 4 tilfældigt udvalgte planlæggere fra mindre kommuner om deres nuværende arbejdssituation.

OVERBLIK OG NÆRHED

I Tølløse Kommune fremhæver Brian Ahlquist overblikket som en klar fordel ved at sidde med mange forskellige sagstyper i den mindre kommune. "Det passer mig fint at sidde centralt placeret med et godt overblik over helheden," siger han. "Jeg har samlet gode erfaringer op omkring dialogen med borgerne, og det tror jeg vi kommer til at arbejde meget mere med i fremtiden."

Mette Kristoffersen i Hals Kommune sidder også centralt placeret som centerchef med ansvar for bl.a. IT, kommunikation og overordnet planlægning. Hun har et tæt og godt samarbejde med en planlægger i Teknisk Forvaltning, der hovedsagelig tager sig af den mere detaljerede planlægning. På den måde er der et fagligt miljø, som er meget værdifuldt i det daglige arbejde. "Vi har et godt engagement på rådhuset med en teknisk chef og en kommunaldirektør, som er meget planlægningsmindede, og vi føler os ikke så sårbare, som man gør i mange andre mindre kommuner," siger hun.

I Gråsten Kommune sidder Gitte Mathiesen med alle kommunens planlægningsopgaver fra regionplanbemærkningerne over kom-

muneplan og lokalplaner til landzonesagerne. "Jeg kan godt lide det selvstændige arbejde og det ansvar, jeg har for de enkelte opgaver. Det er spændende at have fingrene nede i så mange forskellige sager," siger hun, "men ind imellem må jeg også bruge tid på ting, som ikke har så meget med planlægning at gøre, og det kan tage for megen tid fra planlægningsopgaverne."

Som mange andre planlæggere i mindre kommuner kan Gitte Mathiesen også ind imellem savne en faglig sparringspartner. Det kan være tidskrævende og ensomt at skulle finde ud af alting selv. Til gengæld er det en stor udfordring og meget lærerigt, og der er en vis tilfredsstillelse i selv at finde ud af tingene."

I den mindste af de 4 kommuner – Munkebo – sidder Jørn Lunde i nogenlunde samme situation: alene med mange forskellige opgaver på én gang og som oftest i et tidsmæssigt pres. "Det er fint at være tæt på politikerne og borgerne, men jeg savner at kunne arbejde mere fokuseret i et bredere, fagligt miljø," siger han.

DE NYE MULIGHEDER – OG BEKYMRINGER

Når det gælder forventningerne til fremtiden, er der almindelig enighed om at se frem til arbejdet i en planlægningsafdeling med en bred faglig tyngde, og med muligheder for at arbejde tæt sammen med andre planlæggere i konkrete projekter.

Gitte Mathiesen ser frem til de nye udfordringer i en større afdeling, men håber samtidig, at de positive elementer fra det nuværende job kan følge med. "Jeg lægger vægt på, at ansvaret for sagerne følger med ud i den nye organisati-

on, helst under en værdibaseret ledelsesform, hvor medarbejderne får selvstændigt ansvar for de opgaver de løser. Jeg håber også, at jeg fortsat vil kunne beskæftige mig med forskellige opgavetyper. Jeg bryder mig ikke om tanken om f.eks. at sidde og lave lokalplaner på samleband," siger hun.

Jørn Lunde glæder sig til at komme ind i et større fagligt miljø, med bedre muligheder for at yde den bedste service til politikerne og forhåbentlig med lidt bedre tid til de enkelte opgaver.

I Tølløse glæder Brian Ahlquist sig til at arbejde i den nye Holbæk Kommune. "Vi får en ny stor kommune, hvor vi både skal kigge indad og udad på én gang. Den nye kommune består af 17 lokalsamfund, hvor vi skal i tæt dialog med borgere og interessegrupper, samtidig med at vi skal fastholde et regionalt samarbejde med de nye nabokommuner Kalundborg og Odsherred – også baseret på en tæt dialog. Det er en arbejdsform, jeg har gode erfaringer med her i Tølløse, og som jeg ser frem til at udvikle endnu mere i den nye kommune."

Brian glæder sig også til et stærkere og mindre sårbart fagligt miljø, der kan løfte større samlede opgaver, end han er vant til. "Vi får flere muskler," siger han, "og den større faglige bredde kan give nogle spændende faglige diskussioner." Omvendt kan han være lidt bekymret for, om han kan fastholde den direkte og uformelle adgang, han i dag har til bl.a. borgmester og kommunaldirektør.

Mette Kristoffersen i Hals giver udtryk for de største betænkeligheder. "Vi er godt med på banen i Hals allerede," siger hun. "Det bli-

Brian W. Ahlquist, cand. scient. adm.
Udviklingskonsulent i Tølløse Kommune med 9.700 indbyggere.
Placeret i en central stabshenhed.
5 års ansættelse i kommunen.
Tølløse lægges sammen med Holbæk, Jernløse, Tornved og Svinninge kommuner.
Den nye kommune får i alt 66.000 indbyggere.

ver fint at komme ind i et bredere fagligt miljø, men jeg er noget bekymret for, hvordan det går med det engagement og det ejerskab, som administration og politikere føler for planlægningen. I den store kommune er alting splittet op. Det gør det sværere med det brede engagement og det store overblik.”

Også i forholdet til borgerne er Mette Kristoffersen bekymret for fremtiden. Hals kommune har siden 80'erne arbejdet målbevidst og systematisk med borgerinddragelsen med udgangspunkt i delplaner for de enkelte lokalsamfund. Det har givet et betydeligt engagement og en åben debat, som gør, at borgerne virkelig føler at de bliver hørt. Det er en meget ressourcekrævende proces, og Mette forudser, at det bliver meget sværere at nå de samme gode resultater i den nye Aalborg Kommune, hvor afstanden til borgerne er meget større.

”I vores lille kommune er der ikke langt fra tanke til handling. Vi springer ud i det, når vi får en god idé. I den store kommune går det hele lidt langsommere,” slutter Mette Kristoffersen.

Niels Helberg,
sociolog, seniorkonsulent

Leder side 3

Dansk Byplanlaboratorium har planlagt en række aktiviteter om kommunalreformen og den nye planlov - debat, netværk, udviklingsprojekter og kurser. Se oversigt side 14!

Gitte Mathiesen, teknisk assistent
Planlægger i Gråsten Kommune med 7.200 indbyggere.
25 års ansættelse i kommunen.
Gråsten lægges sammen med Sønderborg, Nordborg, Augustenborg, Sydals, Broager og Sundeved kommuner.
Den nye kommune får i alt 76.200 indbyggere.

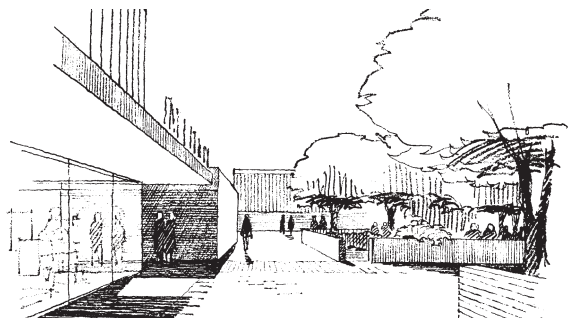

Jørn Lunde, byggetekniker
Planlægger i Munkebo Kommune med 5.700 indbyggere.
Placeret i Teknisk Forvaltning.
6½ års ansættelse i kommunen.
Munkebo lægges sammen med Kerteminde og Lange-skov kommuner.
Den nye kommune får i alt 23.100 indbyggere.

Mette Kristoffersen, ingeniør
Centerchef i Hals Kommune med 11.400 indbyggere.
19 års ansættelse i kommunen.
Hals lægges sammen med Aalborg, Nibe og Sejflod kommuner.
Den nye kommune får i alt 191.700 indbyggere.

HVAD ER EN ROBUST PLAN?

Hovedcentret set mod vest. Til venstre butiks- og kontorhuset og bag dette biblioteket. Lige for ses sportshallen og til højre gårdhaven på torvet. Skanderborg. Ib Andersen og Elith Juul Møllers konkurrenceprojekt, 1964.

Planlægning betyder bindinger, hvis den skal have nogen mening, og netop af den grund kan den komme i modvind. For hvad nu hvis forudsætningerne ændrer sig? Hvis efterspørgselen og dermed muligheden for realisering af planen ændrer sig – eller den realiserede plan ikke passer til en ny virkelighed? Derfor er det, vi ønsker os ”robusthed” og ”fleksibilitet” og ”rullende planlægning”. Planen skal ikke være af beton, så det nødvendigvis er den, der holder, hvis vilkårene ændrer sig. Planen skal ikke være så stram og detaljeret, at alt er fastlagt – der skal være mulighed for tilpasning til nye behov. Men hvilke greb kan man bruge uden samtidig at sælge intentionen med planen? Hvordan ser en robust plan ud? – Byplankonsulent Dan Borgen Hasløv analyserer to planer og deres realisering ud fra dette aspekt.

Når planers kvaliteter diskuteres, hører man ofte, at en plan er robust – men hvad indebærer det i virkeligheden?

Det kan være den geniale plan, hvor robustheden opnås ved, at planlæggeren på bedste vis har forudset alt. En anden form for robusthed kan være en streng og regelbundet styring af de oprindelige planer, som ikke nødvendigvis behøver at være gode. En plan kan være robust som en bokser, der efter endt kamp bliver udråbt som vinder, selv om han reelt er mere eller mindre sønderbanket, det behøver heller ikke at være en god plan.

Robusthed kan også udtrykke, at en plan bevidst eller ubevidst fra de oprindelige planlæggeres side har fået egenskaber, så den kan opsuge og inkorporere de forandringer, som altid sker. Størrelsesforholdene i robustheden betyder også noget, fra en robusthed knyttet til inventaret i byplanen, det enkelte hus eller til hele kvarteret eller bydelen.

Robusthed er næppe en absolut størrelse, men et begreb der forandres af tid og sted og grundlæggende er åben for debat. Gode planer kan repræsentere den ’rigtige’ udvikling, men gode planer kan også evne at optage de modsætninger og brydninger, som er en del af virkeligheden.

Med inspiration i to byplaner – en gammel og en ny – kan robusthed belyses. Den ene er Skanderborg Øst, Højvangen. Det er et vinderprojekt fra en arkitektkonkurrence i 1964, som blev vundet af Ib Andersen & Juul Møller. Den anden plan er Trekroner, der i slutningen af 90’erne er udarbejdet af Roskilde Kommune.

SKANDERBORG

Den nye bydel, Højvangen, fordoblede byområdet i Skanderborg. Højvangen ligger i afstand fra og uden direkte sammenhæng med de eksisterende, ældre byområder. Landskabet er et højtliggende morænelandskab med stejle skrænter og kløfter ned mod Skanderborg Sø. Dele af skrænterne var bebygget med parcelhuse, da konkurrencen blev gennemført, men ellers lå hele området jomfrueligt hen.

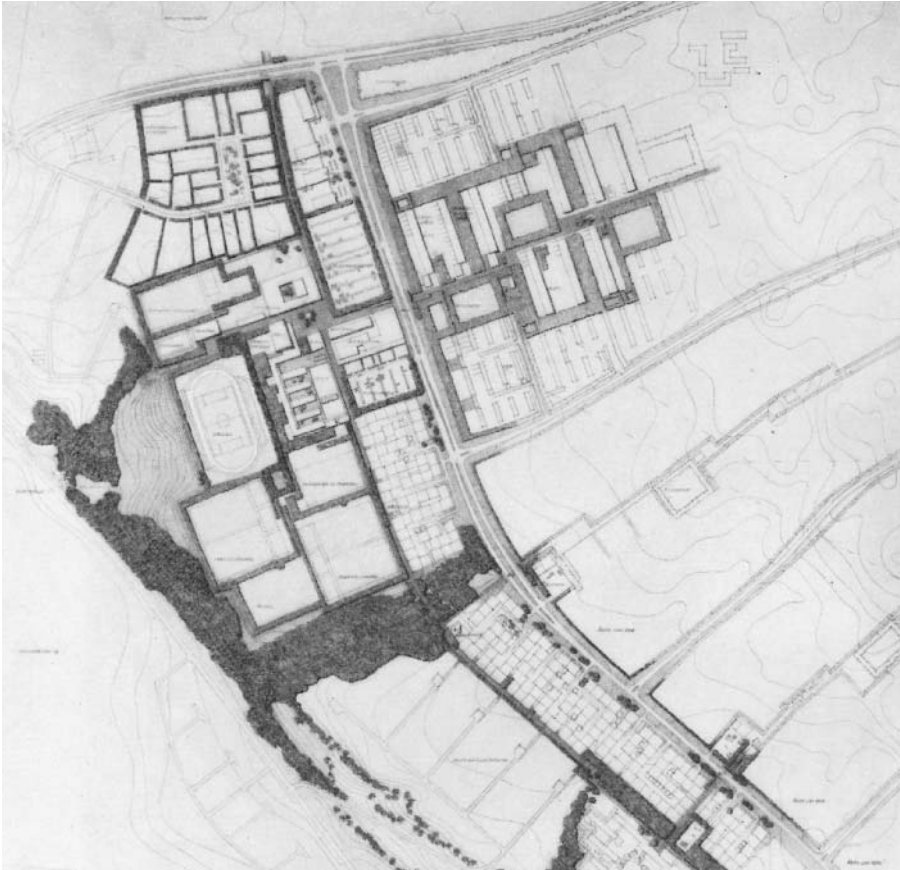
Planens enkle hovedgreb skaber et sammenhængende byområde bygget op om et fuldstændig differentieret trafiksystem, nok et af de mest konsekvente eksempler, vi har set i dansk planlægning. Den vigtige nord-syd gående forbindelse i byen er hovedstrøget, hvor et langstrakt stiforløb samler centerfunktioner, institutioner, serviceområder og tætte boligområder.

Den var i konkurrenceprojektet tænkt med et tæt bymæssigt forløb med stier, pladser, friarealer og tværforbindelser op til de bagvedliggende boligkvarterer og ned mod sølandskabets enestående natur. Hovedfordelingsvejen blev planlagt som en højklasset, facadeløs vej omkranset af tætte hegn, som byen næsten blev usynlig bag. Vejen blev lagt i et svagt kurvet forløb, og på samme måde blev fordelingsvejene oppe mellem bykvartererne nordfor indrettet.

Et bussystem var tænkt ind fra starten, hvor de niveaufri passager imellem hovedstier og veje blev udformet med busstoppesteder med direkte adgang til hovedstien. Ideen var også, at de enkelte bykvarterer omkring busstoppestederne kunne udvikle små lokalcentre. Bykvartererne blev planlagt med et tæt udnyttet nordligt område i sammenhæng med centerområdet, og resten til lav bebyggelse – overvejende boliger.

VIGTIGE IDEER ER FASTHOLDT

Planen har været under udbygning gennem mange år og er realiseret med stor konsekvens. Der har været kontinuitet både hos kommune og rådgiver, idet Ib Andersen har bistået ved udbygningsplanerne helt frem til de sidste etaper, der nu er ved at blive færdigbygget. Det

Vej- og bebyggelsesplan, Skanderborg, Ib Andersen og Elith Juul Møllers konkurrenceprojekt, 1964.

Kedelig regnvejrsdag yder ikke stedet retfærdighed, men billedet understreger det fuldt differentierede stisystems store problem: at der skal være meget liv for at give kvalitet til stedet. Foto: Skanderborg Kommune.

er lykkedes at fastholde de vigtige ideer fra konkurrenceprojektet igennem den lange realiseringsperiode.

Det bymæssige hovedstrøg blev etableret tidligt og fik fine kvaliteter, understøttet af en ambitiøs kommunal satsning på lokale institutioner, så området fik skole, gymnasium, svømmehal, idrætsanlæg mv. næsten fra starten. Centerområdet blev udformet med torvepladser, gader, udsmykning og beplantning. Der kom nogle få butikker med i de første startår – en dagligvarebutik og en bager, men den forventede butiksudvikling kom først meget sent i forløbet.

NYE VILKÅR - NYE BEHOV

I 90'erne blev der etableret nye butikker i området, men de ønskede at bryde med det oprindelige differentieringsystem. De ville have direkte adgang fra den ellers facadeløse hovedfordelingsvej. Det skulle være nemt for bilisterne at smutte indenfor på vej til og fra arbejde. Den tætte sammenhæng med fodgænger- og cykeltrafikken på hovedstierne blev prioriteret lavt. De første 'rigtige' butikker blev lukket, og det nye center, der er kommet, har masser af kunder. Det virker, som om den fuldt trafikdifferentierede plan har svært ved at fungere med den livsform, som bilen og den udearbejdende familie har. De ambitiøst udviklede stisy-

stemer bruges ikke i tilstrækkeligt omfang, og en nem adgang direkte til de primære veje med bil er det vigtigste. De grønne græsribatter langs vejene omkring centerområdet har tydelige spor af behovet for smutstier og skrå forbindelseslinier, som ikke var tænkt ind i det oprindelige system.

STADIG PARCELHUSOMRÅDER, MEN ANDERLEDES

En anden interessant udvikling i området ses i de store boligområder. Efterspørgslen efter de tættere bymæssige boligformer har ikke præget Højvængen. Der er bygget parcelhuse i stor stil, og denne boligform har også domineret de sidste afsluttende byggerier, hvor det bymæssige hovedstrøg er blevet færdiggjort mod syd.

De første og ældste parcelhusområder er bygget med datidens standardiserede, lave parcelhuse på forholdsvis små grunde. Der blev planlagt små og attraktivt udformede lokale områder samlet omkring vendepladser med en fin, grøn bearbejdning. Enkle planlægningsprincipper prægede områderne, og det er tydeligt at se, at de har ramt rigtigt i forhold til at de også i dag fremstår veldrevne og smukke i sammenhæng med haveboligerne. Der var en høj udnyttelsesgrad i de før-

ste boligområder, som kun levede plads til få og små lokale, grønne områder. Det betyder, at de ældste dele af Skanderborg Øst er præget af næsten endeløse og ensartede parcelhuskvarterer, hvor variationen i den store skala mangler.

Helt anderledes er de senere etaper blevet udviklet. Presset på at bygge større parcelhuse på større grunde også har givet mulighed for at indarbejde parkprægede, grønne landskaber igennem parcelhuskvartererne.

FREMTIDENS UDVIKLING

Hvad bliver udfordringerne i fremtidens Højvængen? Området er fuldt udnyttet. Det vil givetvis ikke leve uforandret. Udviklingen omkring centerområdet fortæller, at den konsekvente trafikdifferentiering kan blive udfordret og truet, så der begynder at opstå uofficielle færdselslinier på kryds og tværs over det ellers gennemtænkte og velfungerende system. Den omfattende brug af bilen i familiernes hverdag er næppe heller med til at understøtte kvaliteten af stierne, som har brug for at blive brugt og være livfulde. Det er også spændende, hvornår parcelhusfornelsen melder sig. På et eller andet tidspunkt begynder en omdannelse og fortætning, men det er der endnu ikke tegn på.

Nordens Parkvej viser fint formet vejanlæg. Selv om det er nyt, er der allerede en fornem helhedsvirkning. Foto: Roskilde Kommune.z

TREKRONER

Området er udviklet af Roskilde Kommune. Bydelen er stor, og selv om den ligger tæt på det centrale Roskilde, er den alligevel adskilt fra denne og skal leve sit eget liv. Men det er en bydel, som fra starten har flere strenge at spille på. Den har egen station, og det dynamiske Roskilde Universitetscenter ligger midt i området. Landskabet er måske ikke så dramatisk som Skanderborgs, men det er varieret og indholdsrigt med højdedrag, langstrakte dalforløb med søer, vådområder og vandløb. Landskabet, både dets naturindhold og dets rekreative indhold, er blevet en vigtig del af de nye planers markante grønne, bæredygtige profil.

Selv om Trekroner har universitetet liggende midt i området, er det stadig en funktionsadskilt by. Centerområdet ligger i kanten af bydelen integreret med stationen, men det er endnu ikke påbegyndt. Langs banen syd for den nye bydel er der reserveret store arealer til erhvervsformål. Industriarealer ligger syd for banen.

Strukturen i området er enkel. De nord-sydgående landskabsstrøg bevares og udbygges som grønne, indholdsrige landskaber, og de langstrakte morænebakker udvikles som byområder, hvor der på ryggen placeres en snoet parkvej med cykel- og gangstier. Det er altså et planlagt, blandet trafiksystem. Vejene er nøje udformet med henblik på at dæmpe kørehastigheder og skabe sikre krydsningspunkter for de lette trafikanter.

REALISERING

De første dele af den realiserede del af planerne viser en struktur, som rummer kvaliteter med sin betydelige variationsrigdom, som både giver by- og landskabsoplevelser, og som virker 'færdige' fra starten. Man kan som gående / cyklende følge parkvejen, hvor man er i forholdsvis bymæssige rammer, eller væl-

ge stier, hvor man går i grænsezonen imellem by og landskab. Strukturen åbner for færdselsmuligheder på kryds og tværs igennem området, så man ikke oplever at bo i et styret system, men i et sammenhængende byområde. Det er befriende at se en vejstruktur, som ikke er præget af allehånde tekniske konstruktioner – bump, chikaner, forhindringer, som i stigende omfang er ved at blive et dominerende byarkitektonisk træk i både nye og gamle byområder.

ÆNDRINGER UNDERVEJS

Trekroner er opdelt af nyplantede skovbælter, der deler det i mindre planlægningsenheder. Planerne åbner for en stor frihed til detailplanlægningen. Hvor den oprindelige rammeplan viste en lukket karréstruktur, er de realiserede planer åbne i deres karakter. Transparens igennem områderne understøtter parkkarakteren. De traditionelle parkeringsørkner, som altid bliver lagt i randzonerne ud til de vigtigste færdselsstrøg, er her integreret i bebyggelserne på pladsdannelser, som skaber lokalt liv og kontakt. Fælleshusene i de mange nye boligbebyggelser er placeret på samme overvejede måde i grænsen imellem det private og det offentlige rum.

Planen realiseres i en dialogproces, med rammeplaner kombineret med udbudsformer, hvor en aktiv kommunal jordpolitik sikrer en kvalitetsstyring. Nye bebyggelser gennemføres på baggrund af udbud, som giver mulighed for at sammenholde pris og kvalitet.

Området er begavet med at kunne tiltrække de bedste kræfter i dagens boligmarked. Bebyggelserne er af høj arkitektonisk kvalitet og med stor variation. Det lykkes at tiltrække næsten alle typer af boliger – ejerboliger, andelsboliger, boligforeninger, kollegier mv. Det er en variation, der med den gennemførte detaljering er med til at tydeliggøre områdets kvaliteter.

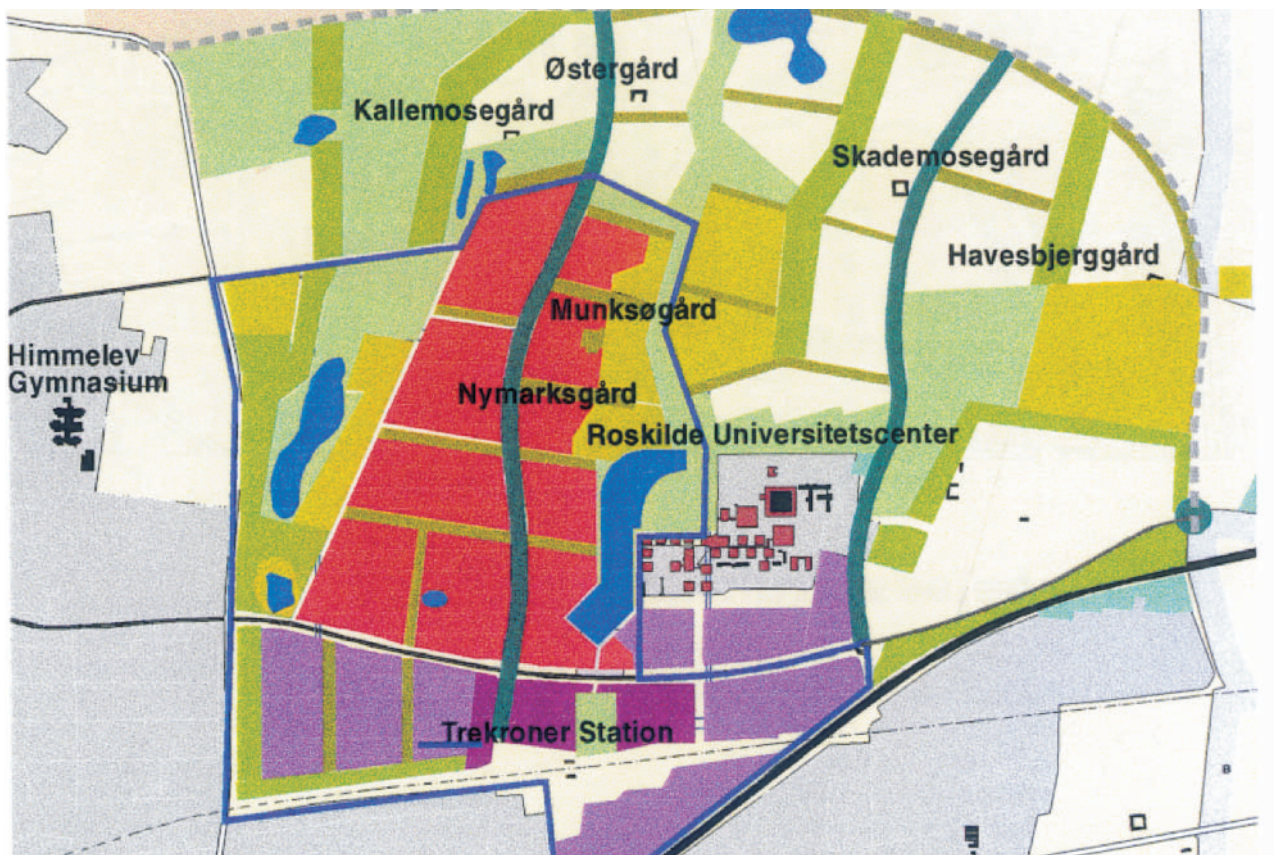
FREMTIDENS UDVIKLING

Hvordan vil dette område udvikle sig i fremtiden? Først og fremmest er det langt fra færdigbygget. Det er tydeligt at se, at den kvalitetsstyrede og dialogorienterede planlægningsproces sammen med et stærkt hovedgreb i planerne med enkle virkemidler giver et positivt resultat. Dialog med bygherrer, borgere mv. giver en indholdsrig variation. Her er den største trussel givetvis en ændring af markedsforholdene, hvis de idémæssigt stærke og kvalitetsprægede projekter, der hidtil har kunnet realiseres, pludselig erstattes af utilpassede standardprojekter.

ROBUSTE PLANER

De to store bydele fortæller en historie om, at vores planer har ændret sig meget igennem årene. Den trafikdifferentierede by er blevet afløst af blandingsystemer, indholdet i byerne bliver mere varieret, men de to planer understreger også den gamle erfaring, at planer er gode, men planlægning er endnu bedre. At se planlægning som et procesforløb er sandsynligvis den vigtigste egenskab i en robust plan, og at processen både knytter sig til den langstrakte realiseringsperiode, og til den efterfølgende drift og fortsatte udvikling.

Begge planer understreger på hver deres måde og med hver deres formsprog, at det kan betale sig at planlægge, og at der er behov for en stærk planlægningsmæssig, styrende indsats af de kommunale myndigheder, hvis et byområdes kvalitet skal udvikles og fastholdes.

	Byudviklingsområdet		Skove		Dyrkningsarealer
	Boligområder		Søer		Omfartsvej
	Erhvervsområder		Skovbælter		Parkvej
	Stationsområdet				

Øverst: Bebyggelsesstruktur: "Trekronerområdet", tillæg nr. 1 til kommuneplan 1995. Roskilde Kommune, Byplanafdelingen, 1997.

Nederst: Arealplan: "Trekronerområdet", tillæg nr. 1 til kommuneplan 1995. Roskilde Kommune, Byplanafdelingen, 1997.

VIL KULTURPARTNERSKAB VÆLTE MURE ?

Hvad gør man, når en by er splittet op i enklaver, der lever hver deres eget liv, og en af dem har fået prædikatet ghetto? I Høje-Taastrup Kommune forsøger man at gifte en bymidte, en ejendomsudvikler og et bowlingcenter med 2.600 beboere fra i alt 49 lande. Kærlighedens kilde skal springe fra kulturlivet!

Stationsbyen Taastrup består af en nyrenoveret bymidte, som strækker sig fra Taastrup Station og sydover ad Køgevej. Oplandet på denne side af jernbanen består primært af parcelhuskvarterer. På den nordlige side af jernbanen finder man byens gamle, let ramponerede stationscenter samt det rekreative areal Selsmosen og boligbebyggelsen Taastrupgård. I alt bor der ca. 22.000 mennesker i stationsbyen, som er den centrale del af Høje-Taastrup kommune.

Det sete afhænger af øjnene, der ser. Og ikke mindst af den fart, hvormed øjnene glider hen over det. Når man eksempelvis drøner ad Taastrupgårdsvej i sin fornuftige middelklassebil, kan boligbebyggelsen Taastrupgård godt ligne en grim betonklods, der prøver at pynte på sit image med en trendy, gråsort skalmur. Når medierne interesserer sig for boligbebyggelsen fra 1973, er det ofte med prædikatet ghetto foran. Men inde i bebyggelsen er oplevelsen en anden.

”Der er masser af styrker i Taastrupgård. Problemet er især folks billede af stedet. Mange lokale borgere har vænnet sig til, at det er

derinde, problemerne og indvandrerne er, og der må de godt blive. Faktisk lever mange beboere hele deres liv i Taastrupgård,” siger Taastrup Teaters Kira West Schioldan.

For at modvirke de tendenser, skal byens nyrenoverede hovedgade og en række virksomheder i kvarteret finde sammen med kommunen, boligselskabet, en ejendomsudvikler og Taastrupgårds mange beboere af anden etnisk herkomst i en såkaldt ”kultur-ring”.

Det lyder måske som umulig kærlighed. Men som det ser ud lige nu, er der både fornuft og varme følelser – og ikke mindst penge – i den

romance. I løbet af tre-fire år skal Kulturringen omdanne den fragmenterede forstad Taastrup til en mere helstøbt by.

SKIFT I TANKEFORM

I marts måned nedsatte kommunen en såkaldt partnerskabsbestyrelse, der skal udvikle detaljerne i Kulturringen. Alle områdets store aktører er budt indenfor for at finde ud af, hvordan de får brudt barriererne omkring Taastrupgård ned. De fysiske forandringer går på at lave nye pladser, tiltrække nye kulturinstitutioner og skabe nye forbindelser mellem boligbyggeriet og bymidten.

”For ti år siden lavede man ikke sådan et

Taastrup Teater: Gæstespil af Folmer Kristensen og Hans Rønne.
Foto: Jan Rüz

Tåstrupgård. Foto: Kenn Thomsen

samarbejde. Dengang var kommunen på den ene fløj, og det private erhvervsliv var på en anden. Måske var boligselskaberne på en tredje." *Byrådspolitiker Jette Højerup (S)* er konstitueret formand for kommunens boligsociale udvalg og taler i håbefulde vendinger om projektet, som har fået tilsagn om næsten seks mio. kr. i støtte fra Socialministeriet.

"Tanken er ganske enkelt, at området skal løftes, til glæde for alle. Der er intet odiøst i, at virksomhederne vil tjene penge. Men det er positivt, at de også tager et socialt ansvar," siger Jette Højerup. Hun beskriver problemet som en generel tendens: Vi bor og opholder os i stigende grad i enklaver, hvor vi lever hvert vores isolerede liv. I en forstad med et svagt centrum bliver problemet værre. "Det er ikke en god tendens. Med Kulturringen prøver vi dels at skabe mere harmoni i byen som helhed, dels at gøre Tåstrupgård et bedre sted at leve," siger Jette Højerup.

HASSANS TEATER

I det ene hjørne af Tåstrupgård bor projektets "Kirsten Giftkniv". Indtil for få måneder siden var Taastrup Teater et af de dårligst placerede storkøbenhavnske teatre, uden for bymidten, i et boligområde, hvor den hvide, midaldrende teaterklike ikke ligefrem dropper forbi. Og i bygninger, der ligner kreativitetens langsomme død.

Men nu har Taastrup Teater genopfundet sig selv, ud fra en idé om, at placeringen er unik: Mange af samfundets mest påtrængende problemer kan nemlig pejes til den betonørken, teatret bor i.

"Kunsten må godt være ti skridt foran sin tid og provokere, ja tage fat på alt det farlige," siger teaterleder Mogens Holm. Derfor har teatret taget fat på en såkaldt "New Audience Development" ("udvikling af et nyt publikum", red.). De har ansat multietniske ambassadører og ændret programmet på scenen for at integrere det multietniske miljø

i teatrets liv og omvendt. Det danske kulturliv er gået i offensiven, også bypolitisk. Og det er ikke blot af lyst.

"Hvis enklaverne smelter bedre sammen, kan man gøre Taastrup til et langt mere spændende sted at bo, uden at flytte en eneste indbygger"

"Vi har egentlig ikke noget valg. Hvis ikke vi lykkes med det her, kan vi ligeså godt lukke og slukke," siger Mogens Holm og henviser til, at den typiske danske teatergænger er en uddøende race. Omvendt føler Taastrup Teater også, at man har noget at tilbyde kvarteret.

"Teatret er et neutralt rum, hvor man kan udveksle meninger og fortællinger på en uforpligtende måde, hvad enten man tilhører den ene eller anden gruppe," siger teatrets projektleder Kira Westh Schioldan. Teatret skal altså danne en scene for integration, brande Tåstrupgård og forankre byfornyelsen. - "Hvis man skal bygge en bro, skal der være kulturelle fællesskaber og grunde til at gå på broen. Ellers bliver den slet ikke brugt," siger hun og tilføjer: - "I megen planlægning glemmer man alle de mennesker, der bor i et område. Det er vores job at sætte dem på dagsordenen."

Hvis enklaverne smelter bedre sammen, kan man med Kira Westh Schioldans ord "...gøre Taastrup til et langt mere spændende sted at bo, uden at flytte en eneste indbygger".

CENTERETS ROLLE

I 2001 købte ejendomsudviklingselskabet Nordicom Taastrups hensygnende Stationscenter. Nu sætter Nordicom blus på en fornyelse af centret.

"Det er vigtigt, at vi kan få koblet centret på den del af Køgevej, der ligger syd for banen," siger *Paul Maas, projektudvikler i Nordicom*. - "Samtidig er beboerne i Tåstrupgård en stor del af centrets kunder. Så vi vil gerne have løftet området," siger han.

Nordicom planlægger sammen med kommunen at forny centrets forplads. Desuden udvider de centret med nye ejerboliger og butikker. Også på en grund syd for jernbanen går Nordicom – sammen med andre investorer – i gang med at bygge i 2006. Når eventyret så er på skinner, sælger firmaet sandsynligvis center og boliger.

NI MÅNEDERS FORLOVELSE

Selv om alle sande kærlighedshistorier ender godt, er det stadig for tidligt at sige, om Kulturringens partnere lever lykkeligt til deres dages ende. Indtil videre har det vist sig, at kærligheden er mulig, og at både kommune, bymidte, boligselskab, teater og stationscenter kan få noget ud af ægteskabet. De næste otte måneder vil så vise, om de nyforlovede også kan tale sammen og udvikle varme følelser. Og ikke mindst, om de kan få omverdens accept.

Første skridt er at sætte hastigheden ned. På Tåstrupgårdsvej og i omverdens hurtige bedømmelser. Ikke mere susen forbi.

Jakob Fälling,
journalist

Kulturringen er tildelt støtte fra Socialministeriets pulje til særlige byfornyelsesinitiativer. Puljen er en del af regeringens strategi mod ghettoisering.
Læs også side 12-13

Skovparken i Kolding. Foto: Claus Bech-Danielsen

REGERINGENS STRATEGI IMOD GHETTOISERING

Regeringen lancerede i 2004 en strategi mod ghettoisering, der skal bidrage til at vende udviklingen i udsatte boligområder. Centralt i strategien står en Programbestyrelse med direktør Jørgen Nue Møller som formand. Bestyrelsen skal bl.a. komme med forslag til, hvordan man kan forbedre forholdene i udsatte boligområder gennem ændrede regler, dispensationer og forsøg

GHETTOISERINGEN OG DENS KONSEKVENSER

Der har i en årrække været en stadig stigende tendens til, at personer, der står uden for arbejdsmarkedet koncentrerer sig i områder, hvor der i forvejen bor mange mennesker, der er på overførselsindkomster.

Disse områder er ofte kendetegnet ved sociale problemer og ved, at der bor mange indvandrere og flygtninge fra ikke-vestlige lande. Derudover har mange af beboerne med anden etnisk baggrund end dansk sparsom kontakt med det danske samfund uden for området - hvilket også vanskeliggør en integrationsproces.

Den skæve beboersammensætning har også konsekvenser for de lokale skoler og andre institutioner, hvor der ofte er overvægt af børn med anden etnisk baggrund end dansk.

Hvordan skal børn i de udsatte boligområder lære godt dansk, når de bor i et område med ganske få danskere og i en skole med lige så få etniske danskere? Og hvordan skal man forstå det vigtige i at tage en uddannel-

se, hvis dem man ser op til, synes at klare sig fint uden?

REGERINGENS STRATEGI

Strategien består af to elementer. For det første fokuserer den på, at der skal ske en udtynding og en mere hensigtsmæssig fordeling af de sociale problemer.

Der skal således kunne siges stop, når personer, der vil medvirke til at skabe en yderligere skæv befolkningssammensætning, ønsker at flytte ind i et udsat boligområde. Dette omfatter bl.a. et lovforslag om kombineret udlejning, som regeringen fremsatte den 24. februar i år. Lovforslaget gør det muligt, at kommunen i truede områder af en vis størrelse skal kunne sige nej til, at flere kontanthjælpsmodtagere flytter ind

For det andet fokuserer strategien på, at de udsatte boligområder over en bred front forbedres og gøres mere attraktive. Det sidste element er afgjort det sværeste.

Der er brug for lange seje træk, hvor vi udnytter de erfaringer, der kan trækkes på

fra Byudvalgets indsats, fra "Kvarterløft" og "Byer for alle" og fra tilsvarende indsatser i udlandet. I forbindelse hermed afholdt Programbestyrelsen i december en konference med deltagelse af folk med erfaringer fra de danske projekter.

Nogle af de emner, som blev diskuteret på konferencen var barrierer for erhvervsaktivitet og iværksætter i udsatte boligområder, nedbrydning af social isolation gennem fritidsaktiviteter og inddragelse af frivilligt arbejde i udsatte boligområder.

Programbestyrelsen besøger i løbet af perioden 2004-2006 udvalgte boligområder for at få en dialog om indsatsen i de enkelte områder. Der findes nemlig ingen universalløsning, der kan bruges på alle områder. Programbestyrelsen har også taget initiativ til at opbygge dialognetværk for kommunerne på Københavns Vestegn og udvalgte byer i provinsen.

Fuldmægtig Sophie Bruun
og chefkonsulent Asger Munk,
Programbestyrelsens sekretariat

Se www.inm.dk

Programbestyrelse

- Formand for Programbestyrelsen: Direktør Jørgen Nue Møller
- Direktør Gert Nielsen,
- Boligselskabernes Landsforening
- Direktør Birthe Flæng Møller, Helsingør Boligselskab
- Administrerende direktør Leif Hansen, Kultur- og Socialforvaltningen, Odense Kommune
- Integrationskoordinator Anne Marie Larsen, Borgmesterens afdeling, Århus Kommune
- Planchef Holger Bisgaard, Københavns Kommune
- Kontorchef Eva Kartholm, Dansk Byggeri

Medlemmerne er udpeget af integrationsministeren og socialministeren for perioden 2004 – 2008, Programbestyrelsens sekretariatsbetjening varetages i fællesskab af Integrations- og Socialministeriet..

Lovforslag om kommunal anvisningsret

(L32) (kombineret udlejning)
Folketinget behandler dette forår et lovforslag om en ændring af almenboligloven, der giver mulighed for at afvise boligsøgende, som i længere tid har modtaget kontanthjælp, startydelse eller integrationsydelse, og som ønsker en bolig i et område, hvor der i forvejen er en høj koncentration af beboere uden for arbejdsmarkedet. Boligsøgende, der på denne måde afvises, har herefter krav på at få anvist en anden passende bolig i kommunen. For at imødekomme dette øgede anvisningsbehov kan den kommunale anvisningsret til øvrige almene boligområder til gengæld forhøjes.

Disse regler vil skulle gælde for boligafdelinger af en nærmere defineret størrelse og beboermæssig sammensætning.

Priskonkurrence

Programbestyrelsen har udskrevet en priskonkurrence om, hvordan man skaber velfungerende og mangfoldige boligområder og forhindrer dannelsen af negative udviklingsspiraler mod segregation og stigmatisering. Priskonkurrencen retter sig mod overbygningsstuderende ved højere læreanstalter og har en samlet præmiesum på 300.000 kr.

Udpegede områder

Programbestyrelsen har udpeget en række socialt udsatte områder, hvor den ønsker at gøre en indsats i de kommende fire år. Områderne er grupperet ud fra en vurdering af, hvorvidt de vil have gavn af hinanden i dialog- og udviklingsnetværk.

Større sammenhængende byområder i de store byer: Nørrebro og Tingbjerg i Københavns Kommune, (Akacieparken i Valby), Vollsmose i Odense Kommune samt "Urbanområdet" i Århus Kommune

Områder på Københavns vestegn, der observeres for at sikre en fortsat positiv udvikling: Høje-Tåstrup Kommune, herunder Tåstrupgård og Charlotteteager, Albertslund Kommune, Ishøj Kommune samt Brøndby Kommune, herunder Brøndby Strand og Hvidovre Kommune, herunder Avedøre Stationsby.

Mindre områder i mellemstore byer: Sundparken i Horsens, By- og Skovparken i Svendborg, Gl. Jennumparken i Randers, Stengårdsvej og Kvaglund i Esbjerg, Kærhaven/Nørager i Sønderborg, Motalavej i Korsør, Skovparken i Kolding, Høje Kolstrup i Åbenrå, Varbjergparken i Haderslev, Vapnagård i Helsingør, Ringparken i Slagelse, Agervang i Holbæk, Trekanten i Holstebro, Finlandsparken og Løget By i Vejle og Gullestrup i Herning.

BOLIGPRÆFERENCER

Otte ud af ti flygtninge og indvandrere vil helst bo i et boligområde, hvor mindst halvdelen af beboerne har dansk baggrund. Kun godt 5 % ønsker at bo i et boligområde, hvor der er flest beboere med flygtninge- eller indvandrerbaggrund.

John Andersen, professor i socialvidenskab ved Roskilde Universitet, mener tallene tyder på, at der er et overset potentiale for en bedre integration.

Undersøgelser foretaget af AKF viser, at når først indvandrere og flygtninge bliver godt integreret på arbejdsmarkedet, flytter de i højere grad ud af ghettoerne, og mange vil gerne flytte i egen bolig. Men indtil da har de ikke råd til ejerbolig, siger forskningschef Hans Hummelgaard,

AKF. Deres muligheder for at blive integreret på boligmarkedet er ringe, så længe de ikke er integreret på arbejdsmarkedet.

Økonom Jesper Larsen fra Lejernes Landsorganisation er enig. Han mener, en af de eneste muligheder, indvandrere og flygtninge har for at flytte væk fra ghettoerne er at skrive sig op på interne ventelister i de almene boligforeninger. Deres chancer for at komme ind i private udlejningsboliger er dårlige, og det samme gælder andelsboliger. Begge steder skal man typisk kende nogen for at komme ind. Han foreslår dels obligatoriske ventelister, dels at kommunerne får ret til at anvise boliger i disse ejendomme. Sidstnævnte foreslås også af Socialdemokratiet og støttes af alle partier undtagen Venstre og Dansk Folkeparti.

- Der er ikke tale om ekspropriation, mener Informations leder. Regeringen har indført puljestøtte til opførelse af privat udlejningsbyggeri. Og hvorfor skal de bredere skuldre ikke være med til at løse de boligsociale opgaver?

Asger Munk, chefkonsulent i Integrationsministeriet oplyser, at man der er ved at undersøge hvordan flygtninge og indvandreres flyttemønstre afhænger af deres egne ønsker, og hvor meget der afhænger af strukturelle barrierer på boligmarkedet. Han siger, de må til at se på, hvordan man kan hjælpe flygtninge og indvandrere til at flytte til andre områdetyper, hvis oplysningen om deres egne præferencer er rigtig.

PLANDANMARK

KALENDEREN

Kalender over DB's arrangement kan ses på DB's hjemmeside www.byplanlab.dk/kurser/index.html. Andres arrangementer vedr. planlægning kan ses på hjemmesiden under www.byplanlab.dk/plandanmark_kalender/index.html. Begge opdateres løbende.

Nyheder af interesse for BYPLANNYTs læsere, meddelelser om arrangementer mv. kan sendes til at@byplanlab.dk

KORT NYT

Vindere

Tak til de mange, der har hjulpet os ved at besvare spørgeskemaerne om Byplannyt og om behov for efteruddannelse - og til lykke til vinderne, der blev udtrukket blandt besvarelserne!

Vi sender vin og bøger til Michael Lundgaard, København; Axel Hansen, Sydals; Jørgen Olsen, Lyngby-Taarbæk; Landinspektørfirmaet, Århus; Bodil Bjørn, Brønderslev; Thorkild Green Jensen, Århus; Jørgen Møller, Ålborg; Jens-Peter B. Henriksen, Nuuk.

Ærefuldt professorat til

Niels Østergård

Niels Østergård, 65 år og vicedirektør i Skov- og Naturstyrelsen, er blevet udnævnt til adjungeret professor ved Aalborg Universitets Teknisk Naturvidenskabelige Fakultet. Udnævnelsen tildeles "personer på højt fagligt niveau, som universitetet ønsker at hædre og knytte nærmere til sig i forsknings- og uddannelsesøjemed".

Niels Østergård har i de sidste 30 år indtaget en central position indenfor fysisk planlægning og arealforvaltning i Danmark og er i dag Miljøministeriets faglige kapacitet på området.

Niels Østergård er oprindeligt uddannet landinspektør fra Landbohøjskolen i 1965, Efter sin eksamen forsvarede han en PhD-afhandling og arbejdede i Statens Byggeforskningsinstitut, i Egnsplanssekretariatet for Stor-københavn og i Hovedstadsrådet, hvor han blev leder af sektionen for det åbne land. I 1984 blev han vicedirektør i Planstyrelsen og derefter leder af Landsplanafdelingen, en opgave han fortsat varetager som vicedirektør i Skov- og Naturstyrelsen. Niels Østergårds har bl.a. været formand for Nordplan og for NOREGIO (Nordic Center for Spatial Development). Herhjemme er Niels Østergård med i bestyrelsen for Dansk Byplanlaboratorium og for Københavns Havn. (Landsplanafdelingens hjemmeside, 1.2.05, forkortet af red.)

DB AKTIVITETER 2005 om kommunalreform og ny planlov

Byplanlaboratoriet vil være med til at sikre, at beslutningerne i forbindelse med reformerne bliver taget på det bedst mulige grundlag. Det vil ske gennem debat, netværk, udviklingsprojekter og kurser. Foreløbig har vi følgende planer.

Forslaget til kommunalreform og ny planlov

Halvdags-konference afholdt 10. februar i København
Indlæg fra konferencen kan ses på www.byplanlab.dk

Hvordan tackler vi de næste 2 års arbejde på planområdet ?

Seminar 19.-20 april i Middelfart

DB udsender nu en **elektronisk folder** om sammenlægningsprocessen. Folderen henvender sig til kommunale planlæggere. Den giver et overblik over processens forskellige faser og giver gode råd om, hvordan kommunerne kan navigere på planområdet i de kommende år.

DB vil desuden tage initiativ til etablering af et **netværk** om sammenlægningsprocessen.

Det 55. danske Byplanmøde : Det nye plandanmark

Afholdes 6. - 7. oktober 2005 i Trekantområdet

I efteråret planlægger vi følgende kurser:

- **Planjura - den nye planlov**
- **Den nye kommuneplan**
- **Borgerinddragelse og demokrati under nye vilkår**

Følg med på DBs hjemmeside www.byplanlab.dk hvor tilmelding kan ske online. Her kan du også tilmelde dig vores elektroniske nyhedsbrev, så du får besked, hver gang der lægges nyt ind på hjemmesiden.

PUBLIKATIONER

Idrættens fornemmelse for byrum

SLA Landskabsarkitekter i samarbejde med Lokale- og Anlægsfonden.
Lokale- & Anlægsfondens Skriftrække 10, December 2004, 79 sider

Masser af inspiration, gode eksempler, gode observationer. Publikationen henvender sig til kommunale planlæggere, beslutningstagere og udførende arkitekter. Men de fyndige udsagn og de svære dilemmaer skal man finde spredt i teksten mellem det historiske, det teoretiske, beskrivelser af konkrete steder og udsagn fra et udvalg af brugere. Uorganiseret idræt, eller selvorganiseret idræt, er både en gave og et problem, hedder det i skriftet. Byen bliver til, når den bruges. Byliv står højt på ønskelisten i næsten alle bypolitiske diskussioner og er et af vor tids mest positive ord, når 'den gode by' skal beskrives. Samtidig er byliv altid en potentiel kilde til konflikt. Så det gælder om – ikke at fjerne interessekonflikter, som kan opstå, når byrumsidræt kombineres med anden brug, men at overveje, hvordan den kan tackles, som et meningsfuldt udtryk, som andre kan beriges af.

Vibeke Meyling

MØD DB'S NYE DIREKTØR!

Ellen Højgaard Jensen er fuldt optaget af at afslutte det kendte og forbedre sig til det nye. Alligevel fik hun tid til en snak om de tanker, hun gør sig om at sætte sig i stolen som Dansk Byplanlaboratoriums nye direktør den 1. april.

Foto : Kjell Erik Hansen

– Hvad tænker du om Dansk Byplanlaboratoriums udviklingsmuligheder?

Jeg ser mange spændende udfordringer i at fastholde og styrke Dansk Byplanlaboratorium som et forum, der markerer sig i udviklingen af planlægningen. Vi skal både have fokus på det tværfaglige og det tværsektorielle. Planlægning er ikke en kedelig teknisk disciplin – men et mødested for de mange forskellige sektorer, der er i spil, når byer og regioner udvikler sig.

Kommunalreformen kan blive en løftestang for at sætte nye samarbejdsrelationer på den lokale og regionale dagsorden. Og jeg håber, at vi kan blive kendte for at bidrage med viden og holdninger i den sammenhæng. Vi skal samle de parter, der gerne vil tage del i udviklingen af "Plandanmark".

– Har du et bud på nye samarbejdsrelationer?

Jeg kunne godt tænke mig at styrke samarbejdet med boligselskabernes mange aktive. De spiller en vigtig rolle i mange kommuner. Ofte fungerer deres boligområder som "byer i byen" – og jeg synes det kunne være spændende, hvis vi kunne bidrage til at bringe flere erfaringer fra planlægningsmiljøet ind i boligselskabernes univers. Kommunerne er jo optagede af at arbejde med områdeudvikling og nye samarbejdsformer med lokale aktører, og dem vil vi også gerne invitere indenfor. Bypolitik som begreb har udviklet sig fra at have haft et stærkt boligsocialt fokus til at handle om strategier, samarbejde og byudvikling i en bredere sammenhæng.

– Hvad tænker du om Byplanlaboratoriet og kommunalreformen?

Vi får en vigtig opgave i at præge fremtidens plansystem – i samarbejde med Miljøministe-

riet bl.a. Reformen introducerer jo en helt ny plantype, der kaldes den regionale udviklingsplan. Hvis den skal få den nødvendige effekt, kræver det frivilligt samarbejde og nytænkning. Byplanlaboratoriet vil naturligvis bidrage til udvikling og diskussion af det nye redskab. Og så er det jo et erklæret mål med reformen at styrke nærdemokratiet. Der er relevant viden på planlægningsområdet, som skal i spil. Borgerne er optagede af det nære. Det er min erfaring, at hvis man inviterer på den rigtige måde, så vil rigtig mange engagere sig. Nærdemokrati handler om at vende lokal positionering til samarbejde på tværs af lokale interesser. Det synes jeg, vi skal diskutere og videreudvikle sammen med kommunerne.

Og så har vi en vigtig rolle at spille i forhold til kommunesammenlægninger. Det er en stor øvelse – både at formulere nye strategier og planer, og at samle medarbejdere fra de gamle kommuner og amter i nye enheder. Her skal vi bringe vores styrker i spil. Vi kan tilbyde en platform for debat og netværksrelationer.

Vi kan jo ikke bidrage direkte til processen i kommunerne. Men vi kan hjælpe med at stille de rigtige spørgsmål og give mulighed for at vende de sten, man uundgåeligt vil møde på vejen. Det bliver en travl tid for alle. Derfor må vi målrette vores aktiviteter, så vi tilbyder netværk og korte arrangementer om reformens udfordringer. Vi skal være meget bevidste om at være kommunernes Byplanlaboratorium i en tid, hvor der er særligt brug for at udveksle erfaringer.

Maj Green,
Næstformand i DB's bestyrelse

Blå bog

Ellen Højgaard Jensen er 42 år og uddannet kulturgeograf fra Københavns Universitet.

Ellen blev færdig i 1992 og var i en 5-årig periode kursusleder på Lærestalernes Fælles Byplankursus (LFB). Ved siden af dette var hun undervisningsassistent, amanuensis og ekstern lektor på Københavns Universitet og RUC. Undervisningens temaer var socialgeografi, urbanisering, bystruktur, velfærdsgeografiske problemer, det bebyggede miljøes udvikling og fysisk planlægning.

I 1997 blev Ellen ansat som projektleder i Byfornyelse Danmark, hvor hun hovedsageligt har beskæftiget sig med udviklingsprojekter i relation til kommunal udvikling, partnerskaber, kvarterløft og helhedsorienteret byfornyelse.

I det sidste års tid har Ellen været udviklingskonsulent i Fællesadministrationen 3B og sekretariatsleder for et Partnerskabsprojekt i Urbanplanen.

Bor på Amager med kæresten og deres to børn - en dreng på 9 og en pige på 13.

46069

MAGASINPOST **B**

STUDIEREJSE TIL VIETNAM OG CAMBODJA

11. - 25. oktober 2005

I de gamle atlas kalder man Vietnam, Laos og Cambodja for Fransk Indokina, og det ligger i Bagindien.

I dag er det tre selvstændige lande, der trods iøjefaldende forskelle deler et vist kulturfællesskab, som kan føres tilbage til khmererne og de ensartede naturgivne dyrkningsforhold. Khmer-kulturen bredte sig som en steppebrand i et bredt bælte over kontinentet og efterlod et væld af prægtige bygningsværker, der kan ses fra Isaan-provinsen i Thailand til Angkor Wat i Cambodja.

Der findes næppe steder i verden der er mere kontrastfulde end Vietnam. I den centrale del af Hanoi ser man tydeligt de forskellige kulturelle påvirkninger give sig udtryk arkitektonisk. Den kinesiske indflydelse med templer og paladser. Den franske kolonistil med de mange flotte villaer og kirker, og ikke mindst den mere bastante sovjetstils arkitektur.

Byudviklingen især i Saigon er ofte meget amerikansk inspireret, og skyskraberne står side om side med klassiske vietnamesiske boligkvarterer. Den hastige økonomiske vækst sætter med andre ord sit præg på bybilledet, hvilket gør problematikken omkring bevarelse af gamle kvarterer, unikke gamle gader og byområder særdeles aktuel.

Turismen er i denne sammenhæng utrolig vigtig for både Vietnam og Cambodja. Et eksempel er byen Hoi An i det centrale Vietnam, som oprindeligt var et mere eller mindre søvnigt fiskerleje, men som har udviklet sig til en turistby i stil med Skagen i Danmark. De gamle charmerende huse er velbevarede, og det er netop det, der tiltrækker turister. Disse kan altså være med til at holde fokus på bevarelsen og gøre at man i den enorme udvikling ikke "glemmer" gamle værdier.

På rejsen besøger vi også Den Danske Ambassade i Hanoi, hvor vi skal høre om danske bistandsprojekter i relation til byplanlægning.

Rejsen afsluttes i Cambodjas jungle, i khmerernes fantastiske ruinby, Angkor Wat, der regnes blandt et af menneskehedens største mesterværker.

Rejsen ledes af Peter Porskjær, som i en årrække har guidet specialrejser i Vietnam og Cambodja, og som i 2003 var rejseleder på Byplanlaboratoriets studietur til Kina.

Pris kr. 18.990,- i delt dobbeltværelse

Prisen inkluderer: Al transport inkl. skatter og afgifter, 13 nætter på gode turistklasse-hoteller, pension ifølge program, dansk rejseleder.

Download detaljeret program på www.Byplanlab.dk

